

Digitalisering, dokumentation og cirkulær økonomi bliver drivere for den grønne omstilling af byggeriet

Interview med Jens Heiede
Standardiseringsdirektør, Dansk Standard
September 2021

“Digitalisering, dokumentation og cirkulær økonomi bliver drivende for den grønne omstilling af byggeriet. Men det er en vigtig forudsætning, at der skabes fælles standarder på området”. Læs mere i dette interview med Jens Heiede, Dansk Standard.

Forfattere: Christian Jarby, Rådet for Grøn Omstilling, Camilla Damsø Pedersen, CONCITO og Søren Dyck-Madsen, CONCITO

Dette interview er en del af projektet “Bygninger og Grøn Omstilling” støttet af Realdania og Grundejernes Investeringsfond.

Digitalisering, dokumentation og cirkulær økonomi vil påvirke byggeriet fremover

Hvilke tendenser ser Dansk Standard som vigtige i forhold til byggeriet inden for jeres branche/arbejdsområde?

Vi ser tre vigtige tendenser, nemlig øget digitalisering, øget krav om dokumentation i forbindelse med bæredygtighed og øget fokus på cirkulært byggeri. Det er tendenser, vi hilser velkomne og som vi gerne vil understøtte i Dansk Standard. Vores vision er nemlig, at vi gerne vil være en drivkraft i den bæredygtige udvikling, fordi vi ser et stort behov for en fælles indsats for at sikre en bæredygtig fremtid. Det handler om at bane vejen for flere innovative bæredygtige løsninger og skalering af disse. Dermed bliver løsningerne bredt ud til hele samfundet. For at sikre denne bæredygtige omstilling er der brug for konkrete redskaber, der kan hjælpe med at dokumentere effekten af løsningerne. Derudover er der brug for fælles målemetoder og tilgange, så der bliver skabt en fælles enighed om, hvornår noget reelt er bæredygtigt.

I den forbindelse ser vi en stigende interesse fra branchen for standarder som et instrument til at understøtte den grønne og digitale omstilling i byggeriet.

Når det drejer sig om den øgede digitalisering, ser vi særligt BIM (Building Information Modeling) som en af nøglerne. Det handler grundlæggende om, at vi bruger digitalisering til at skabe transparens og optimering af processer og brugen af ressourcer. Vi ser det som vores opgave at være med til at facilitere den datadrevne grønne omstilling af byggeriet, bl.a. ved, at man kan anvende forskellige digitale standarder, som gør det lettere og tryggere at udveksle data, fx om miljøpåvirkning eller ressourceforbrug.

Desuden ser vi, at der vil komme øget fokus på dokumentation i forbindelse med byggeriet herunder i forbindelse med dokumentation af byggematerialernes bæredygtighed. Byggeriet bliver nemlig i stigende grad stillet overfor krav om at kunne påvise deres miljøpåvirkning, både fra politisk side og fra investorer mv. Denne udvikling ser vi fx, når det drejer sig om nedrivningen af bygningerne, hvor selektiv nedrivning vinder frem, ligesom der oftere og oftere bliver stillet krav om at dokumentere byggevarernes miljøpåvirkning igennem EPD'er, som er baseret på en europæisk standard.

Og det leder os videre til den tredje tendens, cirkulær økonomi, som også hænger sammen med digitalisering og dokumentation. Her har vi i Dansk Standard fået nedsat en europæisk standardiseringskomité for cirkulært byggeri, som vi ovenikøbet har fået dansk ledelse af og som skal udvikle nye standarder inden for cirkulær økonomi. Dermed kan vi sikre en stærk stemme for de danske virksomheder, der i fremtiden skal operere på et europæisk marked med stigende fokus på cirkularitet og samtidigt sikre, at de har nogle ambitiøse redskaber til rådighed, der kan være med til at understøtte danske styrkepositioner.

Bæredygtigt byggeri har brug for fremadrettede standarder

Hvilke af de nævnte tendenser tror du vil få størst betydning for byggeriet/danske bygninger inden for de kommende 10 år?

Vi ser de øgede krav om bæredygtighed som rammesættende for udviklingen inden for byggeriet, hvad enten det drejer sig om digitalisering, dokumentation eller cirkulær økonomi. De tre tendenser hænger tæt sammen og kan understøtte hinanden, fx er dokumentation et vigtigt element i den cirkulære

økonomi, ligesom digitalisering kan lette arbejdet med en god dokumentation. Derfor mener vi, at det er vigtigt at tænke tendenserne sammen, så vi udnytter potentialet.

Her spiller standarder en afgørende rolle til at sikre et fælles sprog og en fælles tilgang til dokumentation. Men det er naturligvis vigtigt, at vi sikrer, at standarderne er fleksible og fremadrettede og også kan bruges til at fremme nye materialer og slankere konstruktioner mv. Og det kan jo netop være standardernes styrke, at de på en gang kan sikre en ordentlig kvalitet og tryghed ved byggeriet, samtidigt med at de ikke diskriminerer til fordel for gamle metoder.

Der er store fordele for byggeriet, hvis man udnytter mulighederne

Hvilke muligheder giver dette for byggeriet, og hvordan udnyttes disse bedst?

Den cirkulære omstilling er helt nødvendig for byggeriet, men den rummer også store muligheder blandt andet for at komme på forkant med udviklingen og opnå eksportfordele til resten af Europa.

Digitaliseringen kan give både klimamæssige og økonomiske gevinster for byggeriet, når man derigennem kan strømline projekter og dermed både reducere fejl og mangler og unødvendigt ressourceforbrug.

På samme måde kan krav om dokumentation opleves som en ekstra byrde for den enkelte virksomhed, men det kan også være med til at give en konkurrencefordel, at man kan dokumentere sin indsats. På den måde opnås et marked med en fair og lige konkurrence. Her er det vigtigt med redskaber, der kan lette arbejdet for den enkelte.

Standarder letter samarbejdet - også på tværs

Hvilke samarbejder er nødvendige at udbygge eller etablere?

Byggeriet er helt særligt, fordi der er så mange aktører, der skal arbejde sammen, og det kalder på fælles spilleregler ift. bæredygtighed, dokumentation og digitalisering.

Vi ser standarder som et redskab, der taler godt ind i byggeriets behov for en fælles ramme med fælles tilgange og fælles sprog. Særligt i forhold til den grønne omstilling i byggeriet er det vigtigt, at alle parter i værdikæden deltager aktivt i udformningen af det nye cirkulære marked, da alle parter spiller en vigtig rolle. Derfor er det også vigtigt, at hele branchen er med til at sætte fremtidens standarder, der kommer til at definere de kommende markedskrav.

Der er brug for et grønt tjek af byggestandarderne

Hvilke rammebetingelser bør udbygges/ændres for at sikre en omkostningseffektiv grøn omstilling af det danske samfund?

Der er et klart politisk ønske om en grøn omstilling af byggeriet både i Danmark og på europæisk plan. Derfor kan vi også se, at der bliver taget mange politiske initiativer, der dækker både direkte lovgivning og mere frivillige redskaber.

Eftersom en stor del af reguleringen i byggeriet allerede i dag sker gennem standarder, der fastlægger krav til funktioner, holdbarhed og dokumentation af byggevarer og byggeri, er det naturligvis også vigtigt at kigge på, hvordan både frivillige og obligatoriske standarder understøtter den grønne omstilling.

Standarder kan være med til at fjerne barrierer, der hæmmer den grønne og bæredygtige omstilling af byggeriet, men det er også vigtigt, at lave et bæredygtigt tjek af byggestandarderne, ligesom vi ser med fx Eurocodes, hvilket den nationale strategi for bæredygtigt byggeri også peger på. Men der er mange andre standarder, der kan kigges på. Hvis vi gør de standarder, der danner grundlaget for byggeriet mere grønne og bæredygtige, kan vi accelerere den grønne omstilling. Det kræver, at hele branchen deltager aktivt, så vi sikrer de bedst mulige rammer for det bæredygtige byggeri.

Uddannelserne skal udvikle nye kompetencer

Har vi tilstrækkelige kompetencer, eller er der behov for nye kompetencer i byggebranchen og i givet fald hvilke?

Det er positivt, at et bredt spektrum af uddannelser over hele landet sætter fokus på det bæredygtige byggeri, og vi er rigtig glade for, at vi allerede i dag har et godt samarbejde med en lang række uddannelsesinstitutioner om at fremme denne udvikling. Det er vigtigt, at alle uddannelser inden for byggeriet har fokus på at uddanne til fremtidens arbejdsmarked, hvor både digitalisering og bæredygtighed vil få en endnu mere fremtrædende rolle.

EU's Taksonomi vil få stor betydning

Ser I andre vigtige trends med betydning for byggeriet?

Som en del af de nye krav til bæredygtighed og cirkularitet forventer vi også, at EU's taksonomi får stor betydning for de fremtidige investeringer indenfor byggeriet. Taksonomien er en ramme for, hvornår en investering kan markedsføres som bæredygtigt, og dermed stilles der krav til, hvordan vi skal dokumentere om et produkt, en virksomhed eller et byggeri er grønt og bæredygtigt eller ej. Det betyder, at der vil komme et øget pres på en del af branchen for, at de har sammenlignelige dokumentationsmetoder for deres miljø- og klimapåvirkning. Det er i høj grad også her, at standarder for fx EPD'er og LCA-beregninger får stor betydning.

Derudover betyder introduktionen af den Frivillige Bæredygtighedsklasse (FBK) samt udbredelsen af certificeringsordninger som fx Svanemærket, at der bliver sat højere krav til også de bedste i klassen og dermed sikres jo en konstant udvikling af bæredygtighedsperspektiverne indenfor byggeriet. Det er et rigtig godt supplement til de regulative krav.

Når vi i Dansk Standard har en vision om at være drivkraft for en bæredygtig udvikling, betyder det, at vi både ønsker at løfte byggeriet via de obligatoriske standarder, men også ved at introducere nye frivillige standarder. Det vil bl.a. betyde, at der kan benyttes mere bæredygtige byggematerialer, at der sikres et mindre materialeforbrug uden at gå på kompromis med sikkerheden og udbredelse af nyere metoder, så som design for adskillelse, hvorved man sikrer, at en bygning dels nemt kan ændre funktion og dels nemt kan renoveres eller skilles ad, så materialerne kan bruges igen. Vi kan nemlig se, at en del af branchen er langt med at afprøve nye metoder og teknikker, og her kan standarder være et redskab til at udbrede de bæredygtige løsninger til en større del af markedet. Det ser vi som en af vores vigtigste opgaver.

" [Dansk Standard](#) er Danmarks standardiseringsorganisation, der varetager national såvel som international standardisering. Dansk Standard blev dannet i 1992 ved en fusion af Dansk Standardiseringsråd, Dansk Elektroteknisk Komité og Dansk Ingeniørforenings normorganisation."